

Janusz Królikowski

"Spór o Matkę. Mariologia jako problem ekumeniczny", Stanisław Celestyn Napiórkowski, Lublin 1988 : [recenzja]

Collectanea Theologica 59/3, 187-188

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Na konkretne wzorce „czyniących pokój” wskazują autorzy pozostałych wypowiedzi. I tak Piotr Anzulewicz kładzie akcent na *Poselstwo pokoju św. Franciszka*; Antoni Dunajski upatruje w twórczości K. C. Norwida pewne zaangażowanie na rzecz pokoju, zaś Piotr Sielużycki przedstawia brata Rogera Schutza i dom Helderera Camarę jako „sługi pokoju”.

Poza wzorcami osobowymi można także mówić o uprzywilejowanych miejscach i momentach, w których Kościół kontempluje i celebrytuje pokój. Jednym z nich jest na pewno liturgia eucharystyczna. O *pokoju w świetle liturgii eucharystycznej* mówi w swym referacie Adam Durak.

Na koniec wypowiada się jeszcze raz o. S. C. Napiórkowski. W swoim wystąpieniu zatytułowanym *Blagostawieni pokój czyniący* próbuje podsumować całą dyskusję takimi oto wnioskami:

— Temat pokoju, mało dostrzegany dotąd, ma duże znaczenie dla teologii dogmatycznej. Łączy się bowiem z samą koncepcją Boga, z misterium stworzenia, z teologią Królestwa Bożego, hamartiologią, chrystologią, soteriologią, mariologią, eklezjologią, sakramentologią (zwłaszcza z Eucharystią) i wreszcie z eschatologią.

— Przeglądy bibliograficzne i środki społecznego przekazu każą nam jednak uznać, że i poza teologią pokój jest jednym z wiodących tematów współczesności.

— Do około 4000 pozycji wydanych po wojnie na temat pokoju dołącza *Teologia pokoju*.

Wydaje się, że na szczególną jej wartość ma wpływ zarówno rozlegle zarysowana perspektywa wokół problemu pokoju, jak i odważna, dogłębna analiza tej tematyki w świetle Ewangelii oraz chrześcijańskiego doświadczenia. Wszystko to składa się na jedną całość przemyśleń o pokoju, które mają zachęcać do stawiania dalszych pytań. Cały zresztą wysiłek autorów zaprezentowanej tu dyskusji zmierzał raczej ku wyzwoleniu różnego rodzaju pytań.

ks. Stanisław Rabiej, Lublin

Stanisław Celestyn NAPIÓRKOWSKI OFMConv., *Spór o Matkę. Mariologia jako problem ekumeniczny*, Lublin 1988, Katolicki Uniwersytet Lubelski, s. 186 (*Teologia w dialogu*, t. 3).

Wśród wielu zagadnień ekumenicznych, nad jakimi zatrzymuje się obecnie refleksja teologów, niewątpliwie problemem ekumenicznym jest mariologia, która szczególnie waży w dialogu ekumenicznym między katolikami i protestantami. Problemem mariologii w kontekście ekumenicznym zajął się wytrawny polski mariolog i ekumenista S. C. Napiórkowski i owocem podjęcia tego problemu jest piękna i wartościowa publikacja *Spór o Matkę*. W tej książce stara się ukazać, jak widzą mariologię współcześni teologowie protestanccy i jakie są konsekwencje konfrontacji ich teologii z teologią teologów katolickich.

W rozdziale pierwszym o. Napiórkowski omawia protestanckie ujęcie „przywilejów Maryi”: Bożego macierzyństwa, dziewictwa, świętości i wniebowzięcia (s. 19—62). Rozdział drugi poświęca „posłannictwu Maryi”, a więc zagadnieniom duchowego macierzyństwa Maryi, Jej pośrednictwa i stosunku między Maryją i Kościołem (s. 68—86). W rozdziale trzecim omawia kwestię kultu maryjnego w teologii protestanckiej oraz jej ocenę katolickiego ujęcia tej kwestii (s. 87—116). Rozdział czwarty (s. 117—153) zatytułowany *Pomost czy przepaść?* stanowi ocenę protestanckiej teologii maryjnej podjętej pod kątem próby rozwiązania problemu: „o ile poglądy mariologiczne współczesnych europejskich teologów protestanckich stanowią przeszkodę lub pomoc w dialogu ekumenicznym” (s. 117). W celu rozwiązania tak postawionego problemu nasz autor najpierw zestawia podstawowe twierdzenia mariologii protestanckiej i katolickiej, aby potem wskazać na podstawy różnic między obie-

ma mariologiami. Na terenie mariologii, zdaniem o. Napiórkowskiego, różnice są podwójnej natury — teologicznej i pozateologicznej. Podstawy teologiczne stanowią odmienne koncepcje objawienia i różne koncepcje stosunku między Bogiem i człowiekiem; na podstawy pozateologiczne składają się brak wzajemnej znajomości i zrozumienia oraz postawa polemiczna, zwłaszcza protestantów. Ogólnie mówiąc, teologowie protestanccy uważają mariologię za poważną, czasami nawet za największą, przeszkodę na drodze do zjednoczenia z katolicyzmem. Na taką sytuację ekumeniczną mariologii i wpływa przede wszystkim obciążona psychologicznie postawa teologów protestanckich wobec Maryi i katolicyzmu oraz wiele nieprawidłowości, jakie szeroko rozpowszechniły się w teologii katolickiej, zwłaszcza tej „popularnej”.

Praca o. Napiórkowskiego stanowi ważny wkład w rozwiązywanie ekumenicznego problemu mariologicznego, wokół którego narosło wiele nieporozumień i uprzedzeń, a który domaga się jak najbardziej otwartego podejścia ewangelicznego i teologicznego; wkład ten nade wszystko ma charakter oczyszczający wzajemne spojrzenie na siebie teologów katolickich i protestanckich.

Lektura *Sporu o Matkę* to duże przeżycie intelektualne dla wszystkich, którzy żyją teologią i jej problemami. Autor przybliży czytelnikowi wiele współczesnych zagadnień teologicznych, które kształtują obraz dzisiejszej mariologii protestanckiej i katolickiej. Książka o. Napiórkowskiego, mimo że nie dotyczy ściśle zagadnień związanych z obliczem polskiej teologii maryjnej, to jednak może tej teologii oddać duże usługi, zwłaszcza przez to, że poszerza horyzont spojrzenia na Maryję.

ks. Janusz Królikowski, Gorlice

Matka Odkupiciela. Komentarz do encykliki „Redemptoris Mater”, red. ks. Stanisław Grzybek, Kraków 1988, Polskie Towarzystwo Teologiczne, s. 303.

Wiadomo już, że encyklika *Redemptoris Mater* papieża Jana Pawła II jest nowym i ważnym wydarzeniem w kształtowaniu właściwego kształtu mariologii oraz ożywianiu duchowości i pobożności maryjnej na miarę chrześcijaństwa naszych czasów. Z dużym uznaniem należy więc odnotować ukazanie się pierwszego polskiego komentarza do tego papieskiego dokumentu, którego redakcją zajął się ks. prof. dr S. Grzybek. W komentarzu, który jest owocem współpracy wielu teologów, znajdujemy omówione zasadnicze tematy jakie podejmuje encyklika *Redemptoris Mater*. Oto autorzy i ich opracowania: S. Koperak CR, *Cele roku maryjnego w świetle encykliki „Redemptoris Mater”* oraz *Idee przewodnie encykliki „Redemptoris Mater”*; ks. S. Grzybek, *Maryja przed Chrystusem na horyzoncie dziejów zbawienia*; ks. T. Siudy, *Maryja w tajemnicy Chrystusa*; ks. J. Kudasiewicz, *Maryja w tajemnicy Kościoła w teologii św. Łukasza*; ks. S. Włodarczyk, *Maryja w tajemnicy zwiastowania (Łk 1, 26—38)*; ks. J. Robakowski, *Łaski pełna*; ks. S. Chłąd, *Magnificat orędziem o Bogu zbawiającym*; L. Balter SAC, *Wszecpośrednictwo Maryi a jedyne pośrednictwo Chrystusa oraz Rola Ducha Świętego w życiu Maryi*; ks. B. Preder, *Odpowiedź Maryi na pozdrowienie Elżbiety*; ks. E. Staniek, *Duszpasterski wymiar mariologii Ojców Kościoła*; F. Courth SAC, *Ekumeniczne perspektywy encykliki „Redemptoris Mater” papieża Jana Pawła II*; ks. J. Borowiec, *Czy Maryja nadal dzieli chrześcijan? Ekumeniczne aspekty encykliki „Redemptoris Mater”*; W. Zyciński SDB, *Pośrednictwo Maryi w dziele łączności Kościoła pielgrzymującego z Kościołem uwielbionym*; ks. B. Sieńczyk, *N. M. P. matką naszej nadziei w świetle „Redemptoris Mater”*; ks. B. Dylus, *Rola Maryi w eschatologicznym spełnieniu Kościoła*; P. Kosiak ZP, *Maryja w życiu chrześcijanina*; ks. J. Wilk, *Maryja wzorem eklezjalności wspólnoty rodzinnej*; ks. J. Kowalski, *Magnificat śpiewem o wolności i wyzwoleniu człowieka i świata*; R. J. Abramek ZP, *Wiara Maryi a wiara Abrahama*;